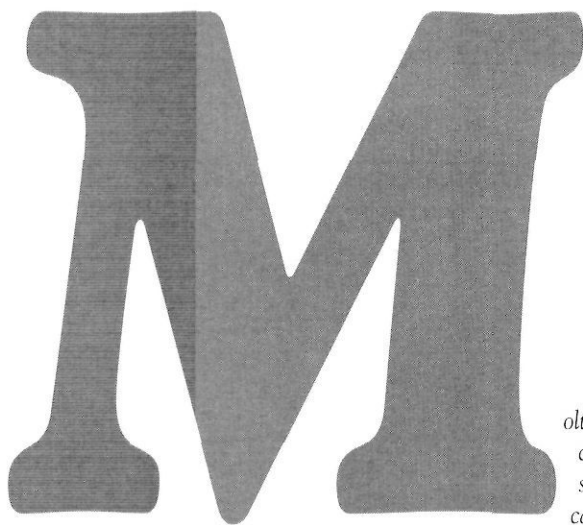

Guillem Terribas, l'ànima de la Llibreria 22

Text: Xevi Planas

Guillem Terribas és l'ànima de la Llibreria 22, la Meca cap on tard o d'hora acaben pelegrinant els gironins interessats per la cultura. Afable i bonhomíós, aquest cinèfil apassionat és un dinamitzador infatigable de múltiples iniciatives ciutadanes. Ben dotat per a les relacions públiques, Guillem Terribas té la virtut de sumar esforços, per damunt de les inèrcies de les capelletes, i de ser col·lega de tothom que treballa per la cultura a Girona i la seva àrea d'influència.

Fotos: Josep Maria Oliveras

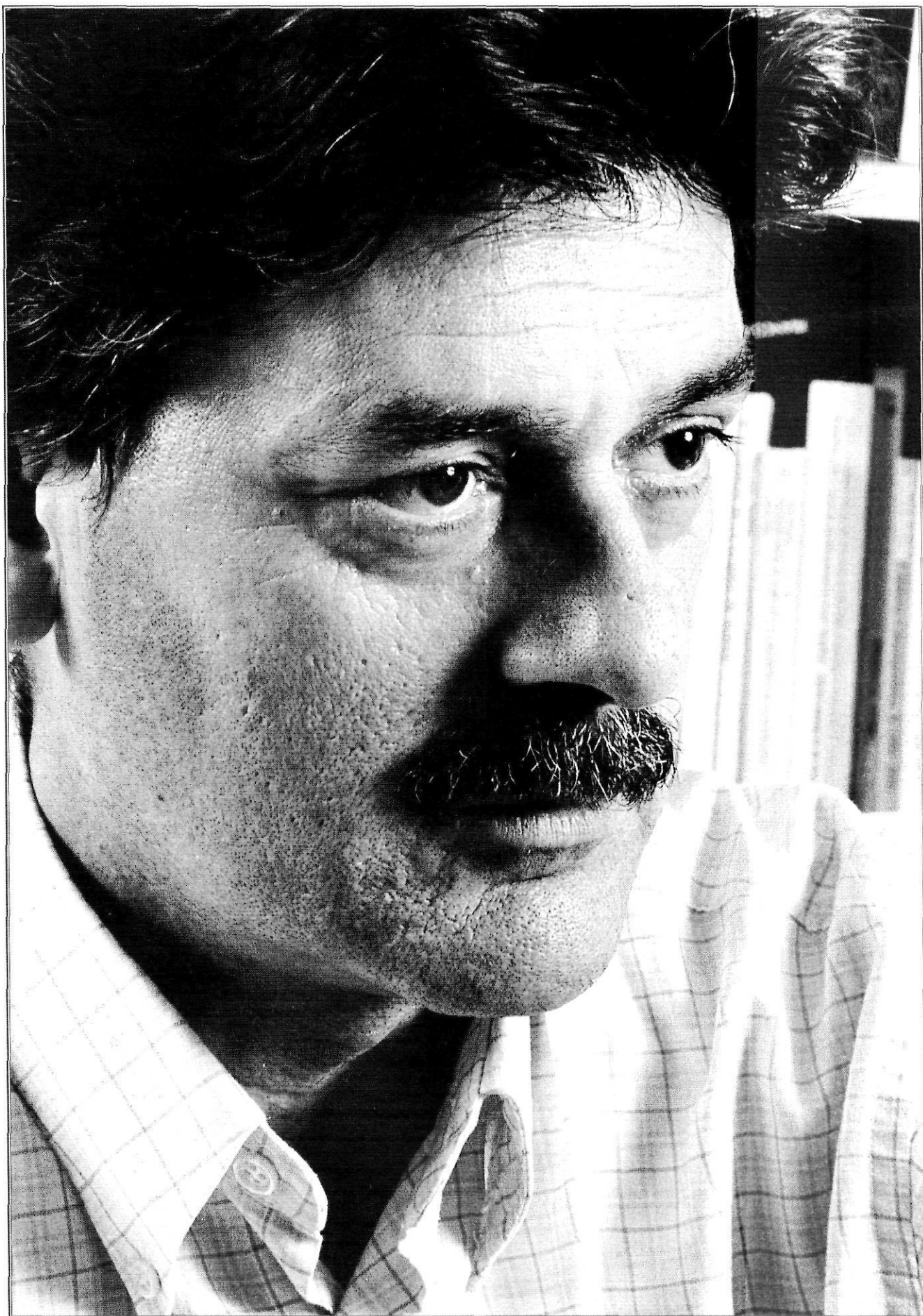
Moltes persones que el coneixen per la seva activitat al capdavant de la Llibreria 22 de Girona es pensen que vostè és de Girona i no saben que és de Salt...

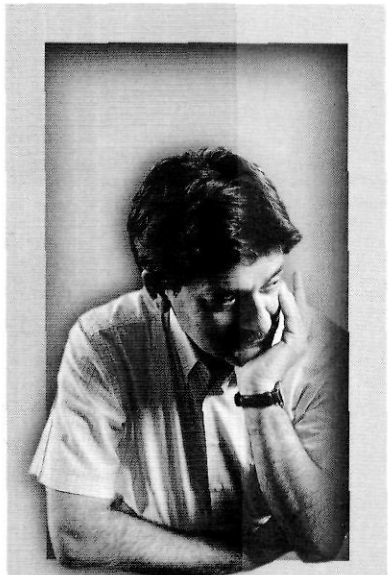
—Sempre he exercit de saltenc. Sovint s'ha dit que Salt era una població dormitori, abandonada i desolada. També tenim mala fama perquè el comitè revolucionari de Salt era el més terrorista que hi havia per aquestes terres juntament amb el d'Orriols. Tot plegat ens ha dut als saltencs a estimar el nostre poble d'una manera especial i a reivindicar-lo per damunt de tot, en-

cara que sapiguem que no és precisament una meravella. A més, és tan a prop de Girona que ens sentim acomplexats. Els saltencs sempre hem hagut de lluitar contra l'ocupació constant dels gironins. La lluita de Salt per la seva autodeterminació contra Girona és com la de Catalunya contra Espanya. De moment, Salt ha aconseguit la independència i Catalunya encara no l'ha aconseguida.

—Vostè va créixer al Salt dels anys 50, quan la població encara no havia patit l'impacte urbanístic que n'ha degradat la qualitat de vida. Té bons records del Salt de la seva infantesa?

—La vida a Salt als anys 50 era tranquil·la. Semblava que llavors la distància entre Salt i Girona era molt més gran. Hi anàvem poquíssim, a Girona. Jo estudiava en unes escoles estatals de Salt que anomenàvem popularment *cals mestres*. Em passava tanta estona com podia jugant per l'entorn del que ara és el carrer Llarg. He tingut una formació de carrer. M'he passat tota la vida aprenent al carrer. A poc a poc, vaig anar connectant amb nous nuclis, com l'església de Sant Cugat i el Veïnat. El cinema Núria i el món de l'escoltisme van ser potser encara més importants que l'escola per a la

GUILLEM TERRIBAS I ROCA va néixer a Salt el 14 de desembre del 1951. És el màxim responsable de la Llibreria 22 des de la seva creació, el 1978. Aquest popular establiment de Girona ha estat guardonat pel govern espanyol per la Millor Labor de la Difusió de la Cultura (1986) i per la Generalitat de Catalunya com a Millor Llibreria (1990 i 1997).

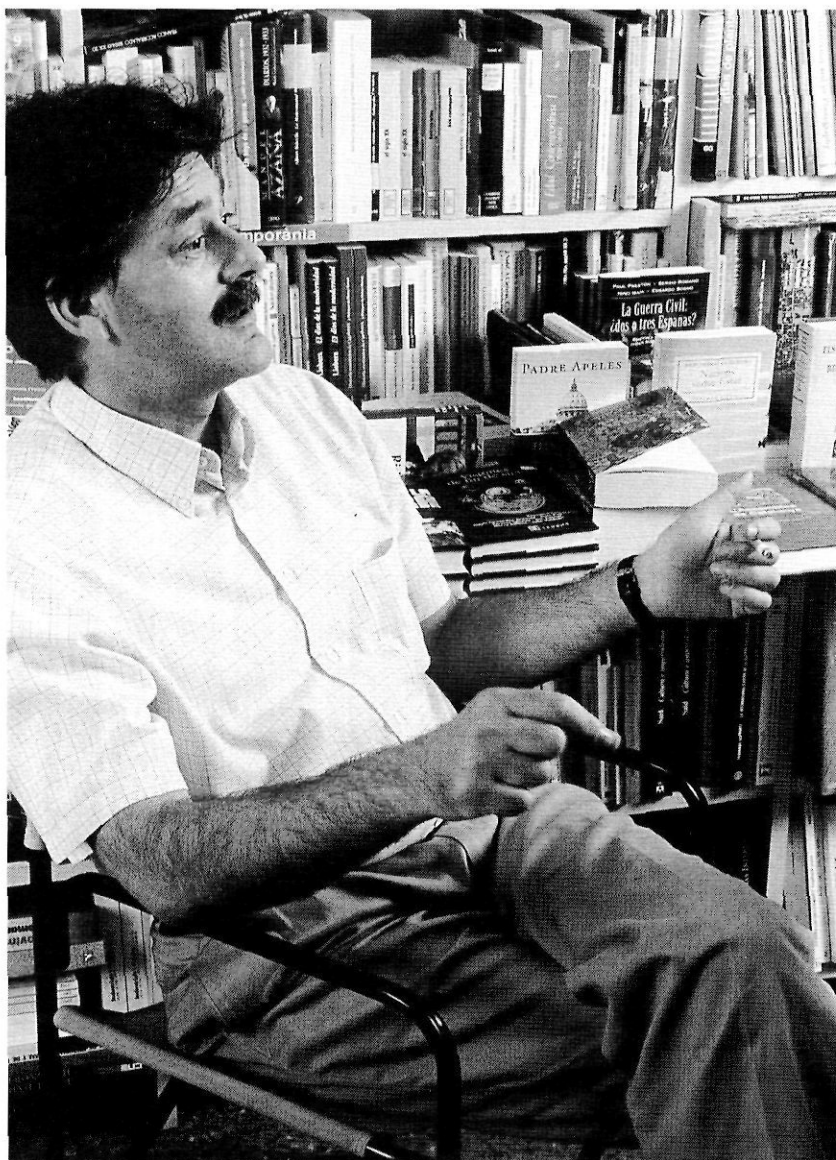
Activista inquiet, Guillem Terribas ha estat membre fundador del col·lectiu artístic Tretze escupint, de l'Assemblea Democràtica d'Artistes de Girona, del grup de teatre El Talleret de Salt, de Ràdio Salt i del Col·lectiu de Crítics de Cinema de Girona. Ha dirigit la revista *La Farga*. Ha col·laborat en nombroses publicacions periòdiques (*El Punt*, *Presència*, *Revista de Girona...*), i a Radiocadena i Ràdio Girona, entre altres emissores. Des del 1981 presideix el Gremi de Llibreters de les Comarques Gironines. És el vicepresident primer del Gremi de Llibreters de Catalunya. Presideix la Comissió dels Llibreters de la Cambra del Llibre de Catalunya.

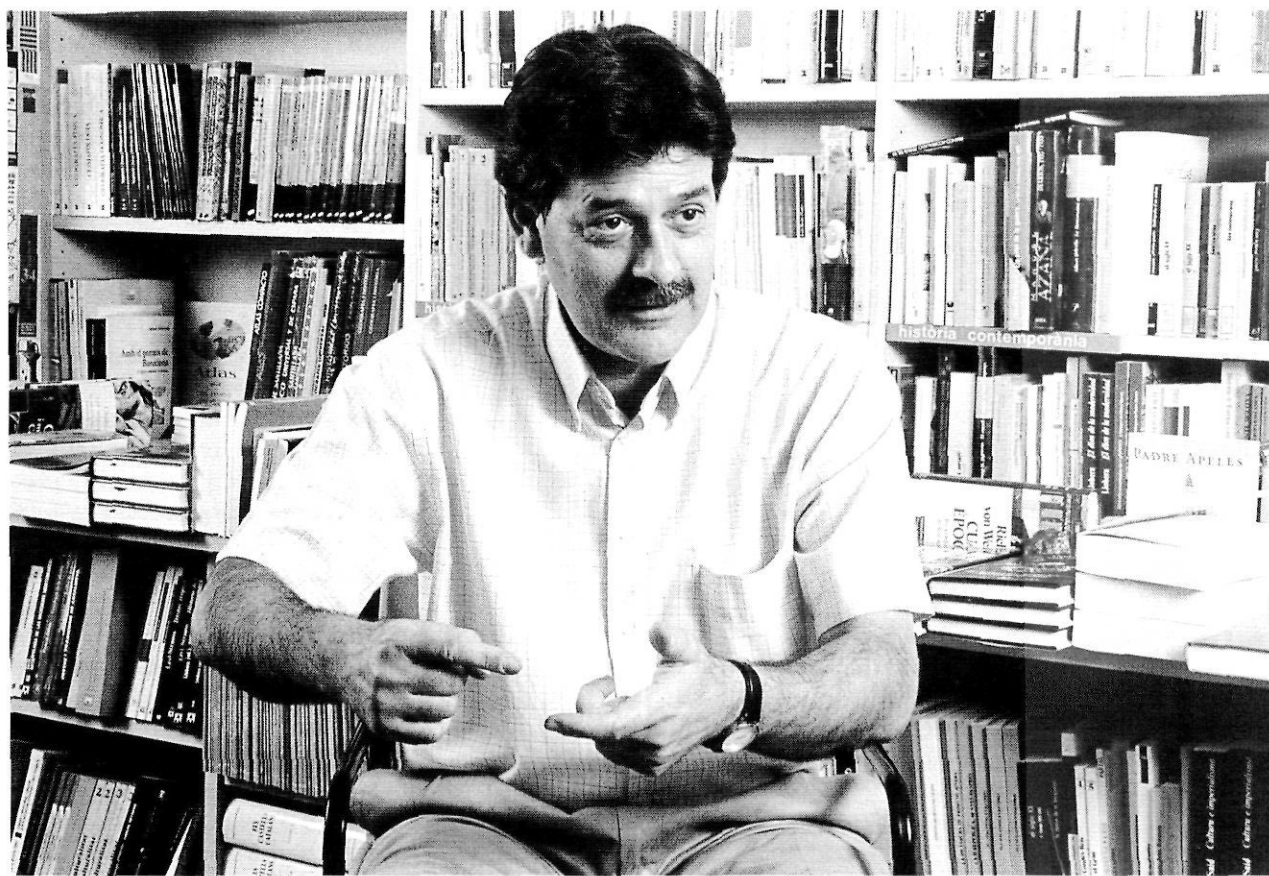
meva educació. Em van obrir un ventall de possibilitats que desconeixia. Al col·legi, l'ensenyament era en castellà, però els mestres ens parlaven en català quan no feien classe. Llavors ho vivia com un fet ben natural. No tenia una consciència d'estar patint una opressió. El meu pare, que era de Granada, ens parlava a tota la família en castellà i nosaltres li parlàvem en català. Tot això era per a mi d'una normalitat extrema. Fins que no vaig entrar a l'escoltisme no em vaig adonar que no em deia Guillem, sinó Guillem. A l'escoltisme vaig comprovar que la llengua que parlava també es podia escriure, tot i que jo no en sabia, perquè no l'havia pogut aprendre a l'escola... El millor record de la meua vida és el de la temporada que

“

He tingut una formació
de carrer.
M'he passat la vida
aprenent al carrer.

”

vaig passar a casa d'uns oncles exiliats a Montalban, a Occitània, entre el juny del 1958 i el març del 1959. Jo tenia sis anys. La meua mare, fotuda i amb quaranta anys, acabava de parir el meu germà. Com que la família no se'n sortia, ens van enviar a la meua germana i a mi a casa dels oncles a Montalban. Tot el dia cuidava vaques i gallines enmig del camp, sense haver d'anar a escola ni res de res. Van ser uns mesos extraordinaris, en plena naturalesa.

—Com se li va despertar l'interès per la cultura?

—A mi m'han agradat sempre el cinema, el teatre i la literatura, per aquest ordre. De petit, el dissabte a la tarda jugava amb els amics a muntar obres de teatre que ens inventàvem a partir de les pel·lícules que més ens impressionaven. Era un divertiment casolà que ens venia a través del cinema. Sempre jugava al carrer o a casa dels amics. No sóc conscient d'haver crescut amb cap trauma familiar, però a casa hi havia un ambient més aviat de pobresa i jo a fora mai no explicava que era el fill d'un policia municipal que tenia fama de tenir molta

mala llet. Quan em preguntaven de què treballava el meu pare, jo responia que era funcionari de l'Ajuntament de Girona. En canvi, de la meua mare, l'Estrella, coneguda popularment com la Nica, perquè és la filla de can Nic, sempre n'he sentit parlar bé a tothom... Mai no he volgut viure acomplexat. Si una cosa em pot perjudicar, l'esborro. Tinc un caràcter que m'ajuda a eliminar el que no em va bé. Jo vaig a la meua. Si de petit o de jove sempre era fora de casa és perquè a casa dels amics trobava el que no trobava a casa. Ara, de gran, veig la importància que van tenir per a mi l'escoltisme i La Pastera com a plataformes d'acció cívica. Vaig començar a dibuixar i a pintar realitzant cartells i murals per a l'escoltisme.

—La Pastera era un dels nuclis culturals més dinàmics de Salt al final dels anys 60?

—La Pastera era un punt efervescent d'activisme que es va impulsar a Salt des de la rectoria de Sant Cugat a la segona meitat dels anys 60. Un mossèn que havia arribat a la parròquia amb aires nous va deixar un local a un sector de gent que s'havia escindit del patronat de can Panxut, perquè tenia ganes de fer coses amb

uns plantejaments n'és renovadors que no pas els de la junta, dominada per conservadors d'Acció Catòlica i presidida per en Josep Jonquera, que més tard es va convertir en el meu sogre. Al local que ens va deixar el mossèn hi havia una pastera i a en Lluís Mateu, que també va ser el que va batejar el grup de teatre El Talleret, se li va acudir que podíem anomenar-lo La Pastera. Entre el grup d'escindits de can Panxut que eren al capdavant de La Pastera hi havia en Joan Canals i en Salvador Sunyer, que amb el Grup Teatral La Pastera van muntar obres de Salvador Espriu, Manuel de Pedrolo i altres autors. Jo era de l'ala juvenil d'aquest grup, que en certa manera va acabar sent absorbit per Proscènium. Recordo que vaig intervenir com a actor a *Ronda de mort a Sinera* i en altres muntatges. En aquella època, sense demanar els permisos necessaris ni res, també organitzàvem unes tertúlies que en deïem *Els dijous a La Pastera*. A mi em van servir per descobrir una realitat social nova i per entrar en contacte amb moltes persones que no coneixia. Hi va

passar molta gent: en Roca Costa parlant dels Beatles, en Carles Vivó parlant de Lanza del Vasto, en Joan Ribas parlant de *Presència*...

—Sembla que a Salt vostè ha fet tots els papers de l'auca: actor de teatre, organitzador de tertúlies, director d'una revista, locutor de ràdio...

—Mai no he parat de fer coses per Salt. Vaig començar de ben petit actuant als pastorets, vaig integrar-me més tard a l'escoltisme i La Pastera, i posteriorment he pres part en molts altres projectes, com l'Associació de Veïns de Salt, El Talleret, la revista *La Farga*, el festival *De Salt a la fama*, Ràdio Salt... A la meitat dels anys 70, vam fer molta feina a l'Associació de Veïns amb en Ramon Torramadé, en Xavier Corominas i molta altra gent. Com a portaveu de l'associació, vaig tenir molt de contacte amb els mitjans de comunicació i vaig anar coneixent els periodistes de Girona. Jo era l'encarregat de coordinar el butlletí de l'entitat, i el cap de propaganda, informació i turisme... Tinc l'honor de poder dir que vaig actuar en una de les prime-

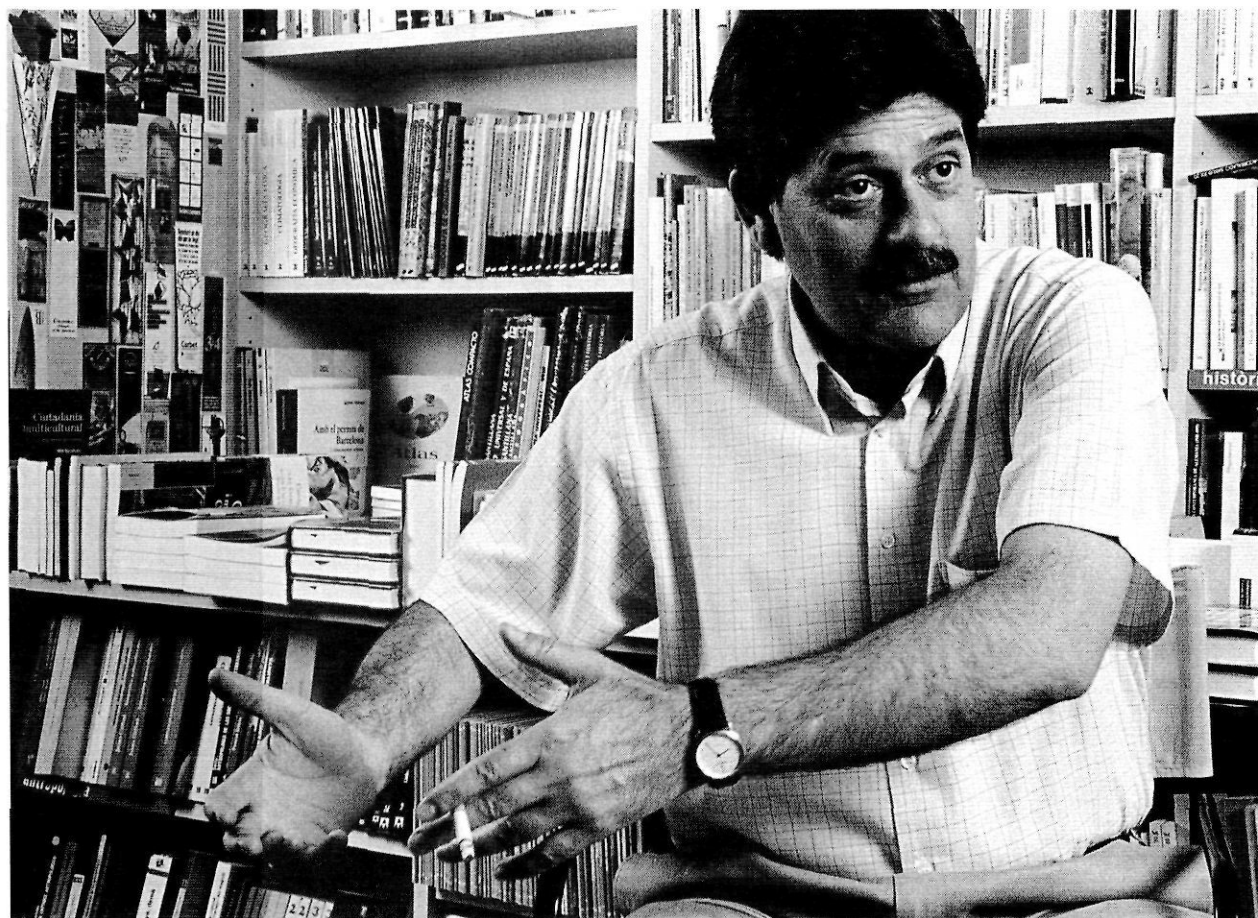
“

A l'escoltisme
vaig comprovar
que la llengua que parlava
també es podia escriure.

”

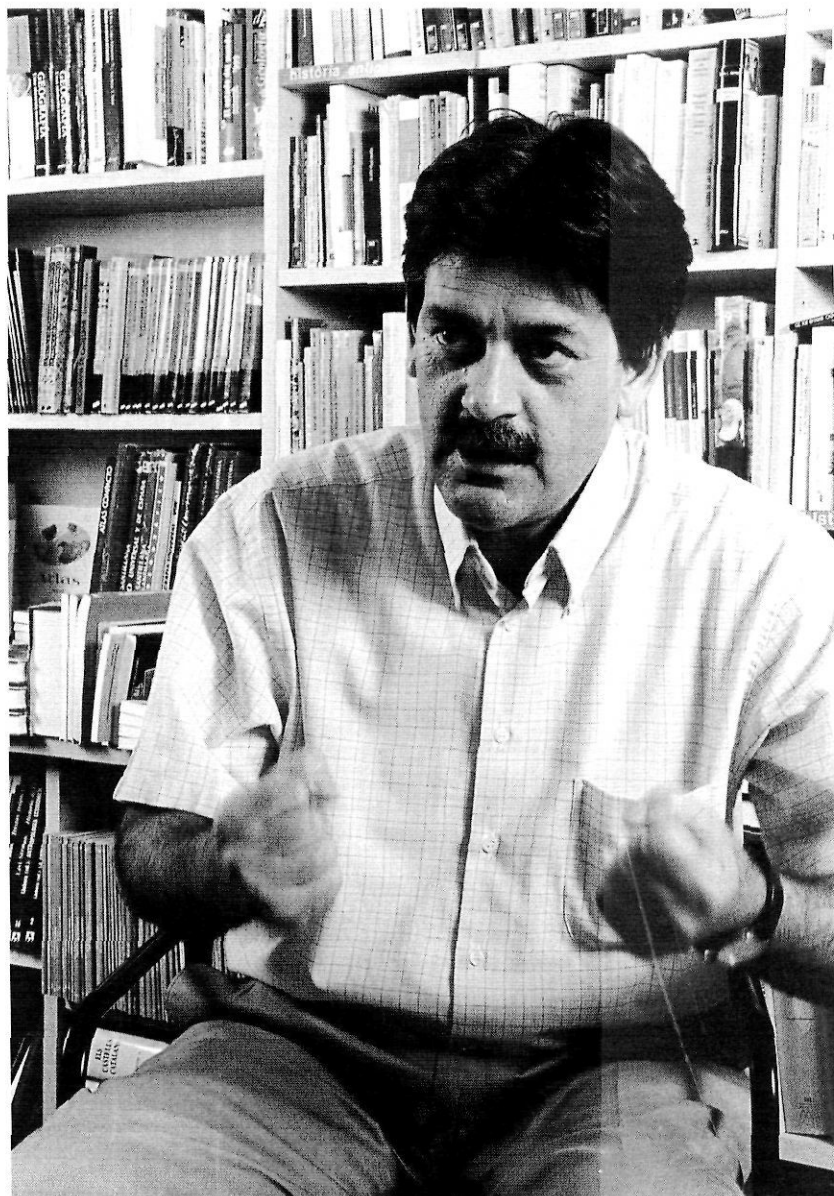
res obres d'El Talleret, *Woyzeck*, i que vaig realitzar els cartells d'alguns dels muntatges dels seus inicis. Un dia em vaig trobar en Xicu Masó desesperat buscant gent per muntar *La cantant calba* i el vaig posar en contacte amb uns joves que feien els pastorets a Salt. D'aquesta

manera va néixer El Talleret... A la revista *La Farga* he fet una mica de tot: des de la portada del primer número, al final dels anys 70, fins a implicar-m'hi molt a partir del número 13, primer com a compaginador i després com a director. Ara la revista surt quan pot, però durant disset anys hem anat traient un número cada mes... El *De Salt a la fama* era una collonada divertidíssima que preparàvem al començament dels anys 80 amb en Josep Domènech, en Salvador Sunyer i Bover, i altra gent de la faràndula. Acollonàvem el personal amb un concurs a la millor cançó en què procuràvem que hi participessin amics que no en tenien ni idea. Jo, que sóc una persona seriosa, feia de presentador de la manera més seriosa del món. Fins i tot una vegada vaig compartir les funcions de presentador amb en Jaume Teixidor. Vam matar aquest festival un any en què tot es va prostituir tant que el guanyador va ser el jurat... Sóc membre fundador de Ràdio Salt i això em comporta que des de fa setze anys cada dissabte hi faig mitja hora de programa parlant de *Propostes honestes d'un cap de setmana*.

—A part d'haver estat sempre vinculat a Salt, vostè ha impulsat múltiples iniciatives a Girona des de ben jove. Com va introduir-se en els nuclis promotors d'activitats culturals de Girona?

—Des dels dotze anys, pràcticament cada nit he anat a una reunió d'una activitat o una altra. Jo m'he format culturalment no pas tancant-me a casa a llegir, sinó rebent influències de les persones que m'han envoltat. Des de molt jove vaig tenir la sort que tothom em va acollir molt bé. Estic molt agraït a totes les persones que m'han ajudat en un moment o un altre de la meua vida. En Lluís Mateu em va protegir i puc dir que sóc mig fill seu. Amb en Miquel Berga hem estat sempre tan amics que hi havia qui li deia Guillem Berga. És una d'aquestes amistats de la joventut que ja no es faran mai malbé. A Girona, hi vaig entrar a través de la Mercè Mas, que portava Les Voltes i em va animar a dissenyar una vegada l'aparador d'aquesta llibreria; i dels amics d'en Miquel Berga: en Joan Carbó, l'Albert Rossich, etc. Totes aquestes activitats i coneixences les anava fent sense deixar de treballar. La primera feina que vaig tenir, dels catorze als disset anys, va ser a l'hotel Peninsular. El senyor Lara, el propietari, es va portar molt bé amb mi. Vaig treballar també al restaurant Rosaleda i al bar L'Arcada. Quan vaig acabar aquesta etapa, me'n vaig anar a París en autoestop. En tornar-ne, als divuit anys, vaig entrar de porter de nit al Murlà Park, de

“

Des dels dotze anys, pràcticament cada nit he anat a una reunió d'una activitat o una altra.

”

Sant Feliu de Guíxols. Més endavant vaig estar venent llums a Lledó Il·luminació i venent, amb un Dyane 6, material de construcció per als paletes d'arreu de les comarques gironines. Després vaig anar a fer la mili al Sàhara Occidental. Hi vaig passar tretze mesos i deu dies seguits. Quan vaig acabar la mili, em vaig posar a vendre aïllaments en una empresa de Fornells de la Selva. Al cap d'un temps vaig estar a punt de treballar d'agent d'assegurances, però llavors ja vam fundar la Llibreria 22.

—A part de la llibreria Les Voltes, un dels seus primers nuclis de contacte a Girona va ser un col·lectiu de joves cristians que després han destacat en diversos àmbits de la vida pública...

—Vam muntar una comunitat de base d'arrels cristianes amb en Jaume Curbet, en Joan Carbó, en Manel Serra, en Jordi Nadal, la Quimi Masseguer, l'Anna Birlés, en Xavier Corominas, en Salomó Marquès, la Montserrat Terradas, la Montse Hosta, la Lluïsa Carbó... Va durar entre el 1970 i el 1972, aproximadament. Vam començar al col·legi Cartanyà i vam acabar en un famós pis del número 27 del carrer Muntanya, de Girona. Aquesta adreça apareixia sovint en les fitxes policials de l'època. En aquest pis, on vivien l'Antoni Puigverd i altra gent, celebràvem misses comunitàries. Ens replantejàvem constantment la vida. Recordo que fins i tot hi vam portar el bisbe Jubany amb el meu cotxe per explicar-li el que

feiem i veure què li semblava. Era una comunitat de reflexió i de treball. Durant molt de temps una de les nostres accions habituals era anar a alfabetitzar gent a Torre Gironella i els Albergues Provisionales. També ens vam tancar uns dies en una casa de Sant Martí de Llémena a fer vida comunitària sota el guiatge espiritual de mossèn Modest Prats. Teníem uns debats molt profunds. D'aquesta experiència en vam dir *El Corcó*. Després en Modest Prats va ser el capellà que em va casar, en una cerimònia en què va fer de padrí l'escultor Picolives, un gran amic que havia conegut a l'estudi d'en Quim Corominas.

—També va formar part de l'Assemblea Democràtica d'Artistes de Girona...

—Era la branca dels artistes de l'Assemblea de Catalunya a Girona. Cap al 1968, a Salt ja havia format part del col·lectiu Tretze escupint, on també hi havia en Jaume Faixó. Com que no tenia diners, vaig pintar la meua primera obra damunt una tela improvisada a partir d'un tros de pantalla de cinema. El senyor Lara em va comprar aquella obra per 2.500 pessetes. A partir d'aquest moment, vaig fer algunes exposicions de pintures, dibuixos, collages, fotocòpies... No he continuat dedicant-me a les arts plàstiques, però sí vaig ser membre, a la

“

Curiosament, al projecte de la 22, s'hi van apuntar els qui no tenien ni un duro.

”

meitat dels anys 70, de l'Assemblea Democràtica d'Artistes, que encapçalaven l'Enric Marquès, l'Enric Ansesa Gironella i en Joan Casanovas. Vaig aprendre molt d'aquells llargs debats sobre l'art i la cultura, sobre la funció social de l'artista. Estàvem molt polititzats i dúiem l'art al carrer. De les exposicions col·lectives en què vaig participar, recordo especialment, a part de la dels Drets Humans i la de l'Estatut d'Autonomia, la dedicada a Carles Raho-la, on vaig presentar una obra que em van censurar perquè al·ludia clarament al fet que l'havien afusellat.

—Com va sorgir la idea de fundar la Llibreria 22?

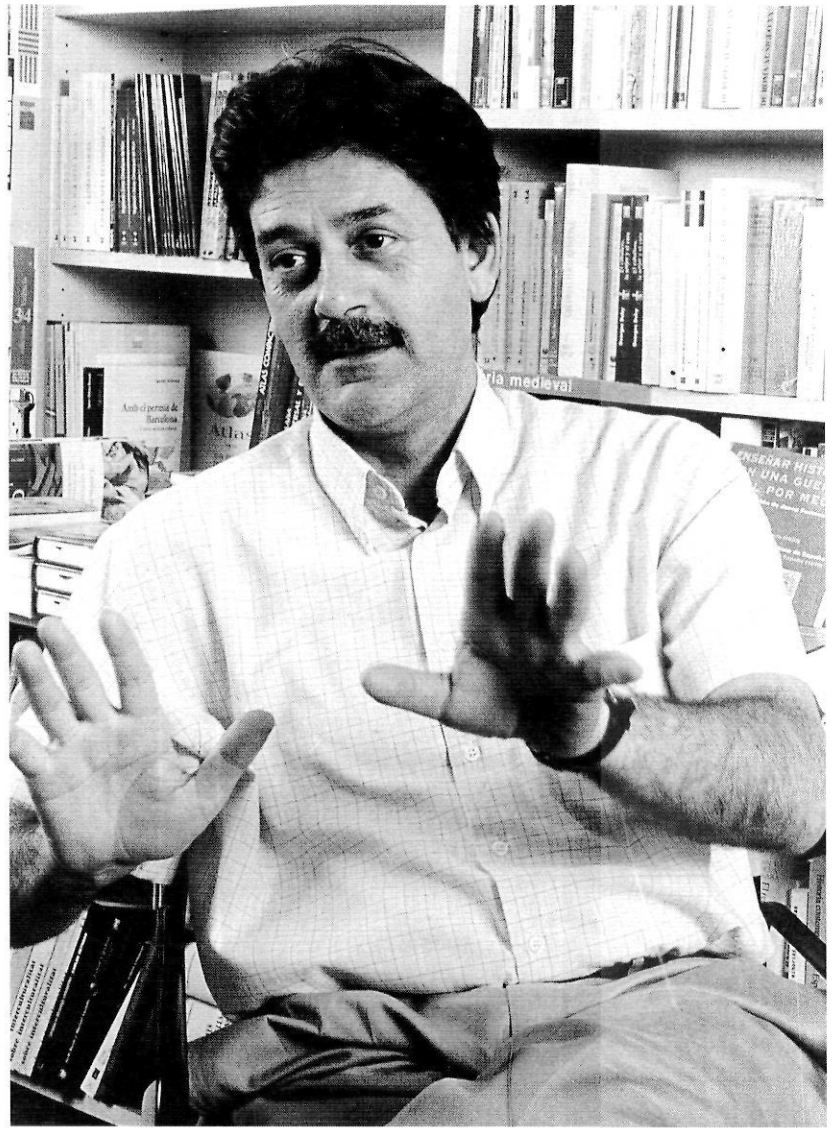
—Al juny del 1978, jo no tenia feina. Parlant amb en Manel Cassú, vam comentar la possibilitat de muntar una llibreria dinàmica. Vam reunir-nos ell, la seva dona, la Leli Camps, jo, la meua dona, la Marta Jonquera, en Josep Maria Nolla i la seva dona, la Conchi Puertas, i ens hi vam engrescar. Vam començar a buscar aliats durant l'estiu d'aquell any i vam obrir les portes de la llibreria el 20 d'octubre del 1978 al carrer de les Hortes, de Girona. Curiosament, es va apuntar al projecte la gent que no tenia ni un duro i no s'hi van sumar els que en tenien. Entre vint-i-cinc persones vam muntar la societat anònima Gironina de Llibres i Papers, aportant-hi dues-centes mil pessetes cada un. El primer que va pujar al carro va ser el fotògraf Josep Maria Oliveras, que és el secretari del consell d'administració de la societat. Eren uns temps d'eufòria col·lectiva en què també va néixer el *Punt Diari*. Hi havia molt voluntarisme i moltes

ganes de fer coses. Molta gent que predi-
cava per les llibertats col·lectives no podia
dir que no a impulsar una iniciativa nova
a Girona, que llavors era verge en aquesta
mena de projectes. No sabem si la llibreria
funcionaria o no. Però havíem de fer la
prova. Sé que hi va haver gent que no
confiava que jo pogués tirar endavant un
projecte com aquest. Veient-ho ara, no sé
si jo podia confiar gaire en mi mateix. Teníem
moltes idees utòpiques. Potser n'hem vist
realitzades un seixanta-cinc per cent, d'aquestes idees.

—Quines de les moltes activitats que ha
organitzat la Llibreria 22 destacaria?

—Des del començament vam tenir
clar que havíem de donar joc a tothom.
Vam oferir un servei d'emmarcar quadres
amb 9 i 10, vam crear Disseny 22 quan a
Girona pràcticament no hi havia serveis
de disseny, vam patrocinar el primer car-
nestoltes democràtic... La nostra política
no s'ha basat només en la venda de lli-
bres. També hem procurat que els autors
puguin parlar amb els seus lectors a través
de més de cinc-centes presentacions de
llibres. En un moment en què a Girona
encara no hi havia La Mercè, ni la Uni-
versitat, ni l'ADAC, ni una Casa de Cul-
tura tan activa com ho és ara, la presència
d'escriptors a la Llibreria 22 era una de les
poques oportunitats que tenia el públic
lector per entrar en contacte amb els seus
autors preferits. Però a la Llibreria 22 no
hem organitzat només aquest tipus d'acti-
vitats. També hi ha tallat caps el mag
Xevi, El Talleret hi ha representat *La més
forta* en una sessió que els va servir per dur
després obres de teatre a les escoles, s'hi
ha creat el premi de narració curta Just
Manuel Casero, hi ha nascut el Col·lectiu
de Crítics de Cinema de Girona i el Cine
Estudi Truffaut... Des de la Llibreria 22
també hem col·laborat amb la sala La Pla-
neta i en l'edició de *Senhal*, hem apostat
per una xarxa de llibreries... Hem fet una
mica de tot. Gràcies al privilegi de la Lli-
breria 22, he pogut vincular-me més a
persones amb qui abans no tenia tanta re-
lació, com l'Antoni Puigverd o en Narcís
Comadira, i he pogut conèixer Jaime Gil
de Biedma, Eduardo Mendoza, Rosa No-
vell i moltes altres personalitats de l'àmbit
de la cultura que m'han deixat meravellat.

—Vostè deu ser un dels pocs llibreters a
quí li agraden més el cinema i el teatre que
la literatura. Com veu la situació del cine-
ma i el teatre a Girona?

—El cinema m'acompanya des dels
cinc anys i el teatre m'acompanya des
dels dotze anys. Ara els llibres són la
meva vida. He estat sempre un lector
molt normal, però de mica en mica he
anat orientant-ho tot cap als llibres.
Com veig el teatre i el cinema a Girona?
En teatre hi ha molta iniciativa, tant de
companyies i escoles com de sales. El ci-
nema, en canvi, està pitjor ara que fa dos
anys, encara que hagi augmentat el nom-
bre de sales que programin pel·lícules. El
Museu del Cinema està molt bé i és un
dels millors equipaments que hi ha a la
ciutat. De tota manera, com reconeix el
mateix alcalde, li falta alegria.

—Veu un bon futur per al món del llibre?

—Si hi ha grans cadenes que inver-
teixen quatre mil milions de pessetes per
muntar una gran llibreria deu ser perquè

hi veuen futur. Ara diuen que la gent no
legeix tants llibres per culpa d'internet.
Això passa cada vegada que es produeix
un procés d'innovació tecnològica que
afecta el sector. El format llibre existeix
des de fa més de cinc-centes anys i no can-
viarà. El teatre té més de dos mil anys.
També havia de morir quan va sortir el
cinema i ara resulta que funciona més bé
que mai, per més crisis que hagi pogut
passar... Una bona part de la gent que tre-
balla es passa moltes hores a la feina da-
vant l'ordinador. Quan arriba a casa, està
cansada i no té ganes d'asseure's una altra
vegada davant l'ordinador, perquè psi-
cològicament associaria l'oci de nou amb
la feina. El llibre té futur. No et cansarà
mai. I, a més, te'l pots endur on vulguis.

Xevi Planas